

Les cooperatives,

Les cooperatives són un sector en creixement. A les comarques de Girona n'hi ha 236, segons l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat. A l'inici de la crisi eren 222. L'any que més se'n van crear va ser el 2010, amb 13. En el conjunt

de Catalunya hi ha 4.075 cooperatives, i aquest nombre va en augment ja que molts àmbits econòmics, susceptibles d'engegar més iniciatives d'aquestes característiques, ho veuen una aposta interessant. Francesc Xavier Paunero,

dossier

un model a l'alça

professor de geografia de la UdG i expert en cooperatives, afirma que «són una solució a la crisi general que patim, ja que per mitjà d'aquesta fórmula de treball no s'està tan pendent del repartiment de guanys i es genera un teixit econòmic diferent». Segons Paunero, «el cooperativisme és una manera d'enfortir la democràcia i la participació de les persones en la propietat dels béns de capital».

A les comarques de Girona, les cooperatives destaquen per la seva qualitat, i algunes s'han transformat en models a seguir per la seva gestió democràtica i el seu treball assembleari,

dues característiques que milloren els resultats finals. Això fa que la crisi no les afecti tant, bàsicament gràcies a la major implicació dels socis-treballadors.

En aquest dossier hem triat cinc exemples del món del cooperativisme. Els seus responsables coincideixen a remarcar que aquesta tipologia d'empresa compta amb l'avantatge de la suma d'esforços dels seus socis. Els representants de les cooperatives Suara, Som energia, Lluís Companys —de l'escola el Petit Plançó—, Costa Brava Verd Hotels i Músics de Girona ens expliquen els orígens d'aquestes iniciatives, la seva trajectòria ascendent i els seus projectes més immediats. L'Assemblea General de les Nacions Unides ha declarat aquest 2012 l'Any internacional de les cooperatives, amb el lema «Les empreses cooperatives construeixen un món millor».

Mònica Cabruja i Lluïsa Fuentes > TEXT

Claudi Valentí > FOTO

Cooperatives: de la utopia a les xarxes socials

Han passat de tenir un paper important en l'habitatge, l'estalvi i la sanitat a ser cada cop més presents en el món digital

Ja advertia un gran filòsof moral escocès que el flequer no fa el pa mogut per grans sentiments humanitaris sinó pel seu cru interès. Adam Smith veia l'origen de la riquesa de les nacions en la seva capacitat per crear empreses que, mogudes pel seu afany de lucre, possessin en marxa un immens potencial productiu. I no s'equivocava. També destacava l'imprescindible paper de l'Estat per crear serveis públics i evitar, a més, les conxorxes de potentats contra els interessos de la nació. En això tampoc no s'equivocava, per bé que els seus més conspicus propagandistes actuals ni tan sols ho hagin oblidat, perquè per a això caldria que primer l'haguessin llegit.

>> Monedes d'abans de la Guerra Civil espanyola de diverses cooperatives: «Union Anglesense» d'Anglès, «La Equitativa» de Palamós i «Sanjuanense» de Sant Joan les Fonts.

LLUÍS PLANAS > TEXT

El moviment cooperativista té unes arrels utòpiques, i des d'Owen fins a Arrasate ha intentat produir d'acord amb uns valors, no a partir d'uns interessos. Realment mai, en tota la història, hi ha hagut un sistema econòmic basat íntegrament en cooperatives, ja que l'experiència de la Iugoslàvia de Tito és anecdòtica i està mitificada. Malgrat tot, ocupant el seu petit nínxol en un ecosistema hostil, han aconseguit fites importants per al benestar de la gent.

Les cooperatives són petites espurnes utòpiques enmig del gran mar de les empreses capitalistes. Però aquestes taques no són negligibles i, esteses per més de vuitanta països, apleguen uns 800 milions de

treballadors, segons John Restakis (*Humanizing the Economy*, 2010).

Espectaculars millores

Durant decennis les cooperatives varen tenir un important paper en la promoció d'habitatges, en l'establiment d'unes societats per a l'estalvi i crèdit, i en el mutualisme per a l'atenció sanitària. No cal dir que en aquests tres camps pràcticament han desaparegut perquè han estat substituïdes per sistemes purament de mercat, d'una eficiència tan aclaparadora que s'ha aconseguit enfonsar el mercat de la construcció a la vegada que s'impedeix que la gent pugui accedir a l'habitatge, i destruir les caixes fent pagar els costos del seu robatori amb diners públics. Finalment, els governs es-

Realment mai, en tota la història, hi ha hagut un sistema econòmic basat íntegrament en cooperatives

CLAUDI VALENTÍ

tan treballant durament per aconseguir que l'atenció sanitària també es beneficiï dels avantatges del mercat, i en els propers mesos podrem veure espectaculars «millores» que superaran sens dubte les aconseguïdes en el camp de l'estalvi i de l'habitatge.

Les agrupacions de consumidors van tenir els seus anys daurats en la creació d'economats vinculats a treballadors d'empreses o associacions gremials abans que els nous sistemes de comercialització les fessin gairebé innecessàries, però mantenen alguna bandera hissada en el món de la cultura —recordem Abacus—, o la cooperativa Papyrus, pinyol fundacional d'*El Punt*.

En el món agrari, les cooperatives han variat des d'entitats instrumentals per compartir instal·lacions i maquinària fins a organismes

moguts per ideals molt elevats. En el primer cas, tenim les cooperatives vinícoles de l'Alt Empordà, i en el segon, els quibuts israelians o els *amish* espargits per Ohio i Pennsilvània.

Confraries de pescadors

No deixa de ser sorprenent el gran arrelament del sistema de cooperatives en el món de la pesca, no solament en les conegudes confraries dels nostres ports sinó en les potentíssimes associacions actuals al Japó, i fins i tot les formes quasi cooperativistes de pesca de les quals tenim coneixement a través de la literatura. Recordem, si no, aquells pescadors del mar de Galilea que varen assolir la fama en abandonar el sempre ingrat negoci de les xarxes i dirigir-se terra endins per realitzar altres menesters, o els principis

>> Representants de les cooperatives Som Energia, Suara, Costa Brava Verd Hotels, Músics de Girona i Lluís Companys, reunits al parc del Migdia, de Girona.

Les cooperatives varen tenir un important paper en la promoció d'habitatges, en l'establiment d'unes societats per a l'estalvi i crèdit, i en el mutualisme

**AUCA PLENA D'OPTIMISME
PER VEURE SI US INFORMEM:
DE BON GRAT US PRESTEM
EL COOPERATIVISME**

Fet històric: surt de l'ou a mitjans segle dinou.

S'arribà a la gran entesa a Rochdale, vila anglesa.

Bona tela: uns teixidors varen ser-ne els fundadors.

Norma legal i ordinària: la idea es fa expansionària.

Si vols ésser-hi fidel! augmenta els socis amb zel.

Hi ha un objectiu econòmic que no té res d'astronòmic.

Reparar tè solució: se'n diu democratització.

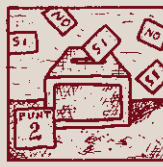
No hi ha socis de primera: o acceptar-ho, o endarrerar.

Segle i mig amb pluja i vents. Els SET PUNTS són ben vigents.

Tot obert, tothom igual, sense cap mena d'aval.

Més senzill que la gramàtica: la gestió, ben democràtica!

Són dels socis tots els guanys, mai s'atresoren amb panys.

Si aquí ve el gran capital no espargue mai ni un ratl.

Neutralitat és la clau: Res de partits, res, si us plau.

Tot pagament, al comprat. Recordem-ho: això és sagrat.

Un tret d'agermanament: promoure'n l'ensenyament.

Cap a l'any quaranta-dos surt un decret ben galdós.

Amb la post-guerra espanyola la Cooperació grinyola.

El Sindicat Vertical li donava un cop de pat.

La Internacional Aliança no ens acceptava, amb rebança.

Però amb molts anys i paciència s'eixampla la convivència.

Roneix la cooperació. Endavant i autogestió!

Tot ho mena una doctrina i escampar-la és feina fina.

Quants més serem, més ferem fins la pesseta alçarem!!!

econòmics del funcionament de la pesca de la balena, de la qual ens dóna atenta notícia Ismael, narrador de la novel·la *Moby Dick*, on es detalla el repartiment dels beneficis del negoci entre els participants en funció de la seva qualificació, des de l'arponer —qui sap si caníbal— fins al capità Ahab, que no sembla especialment mogut per interessos financers.

El món és tan estrany que l'aparició d'Internet ha canviat radicalment la mida, funció i configuració de les empreses sense que n'acabem de ser conscients. En el sistema de comunicació global les empreses mitjanes no tenen futur. Tenim una estructura dividida entre un gran líder que sorgeix del no-res per estendre's per tot el mercat en un temps rècord—penseu en Google—, una munió de petites empreses minúscules, dinàmiques i inestables de gent amb talent i comunitats cooperatives que posen en marxa projectes tan espectaculars com la Viquipèdia sense necessitat de grans capitals ni estructures rígides.

D'aquí a pocs anys, menys d'una dècada, la majoria de gent no treballarà ni en indústria ni en serveis típics, sinó produint, estructurant i manipulant informació. A la vegada, el consum de béns físics disminuirà, el de serveis típics s'estancarà i el consum d'informació no ha fet més que començar. Les xarxes socials, en aquest context, són les beceroles d'un sistema cooperatiu amb un potencial extraordinari. L'empresa capitalista —així ho veia Adam Smith— era filla i promotora de la producció industrial. Però la indústria aviat serà una ocupació tan residual com ara ho és l'agricultura. Podem ser a l'inici d'un nou procés cooperativista que encara no entenem.

Lluís Planas és professor d'economia a la UdG.

>> *Auca gironina per informar sobre el cooperativisme, amb rodolins de Jordi Dalmau, i dibuixos de Carles Vivó.*

Editat per la Societat Cooperativa Delta (Salt-Girona) l'any 1980.

L'empresa capitalista era filla i promotora de la producció industrial. Però la indústria aviat serà una ocupació tan residual com ara ho és l'agricultura

L'opció d'invertir en energies renovables

La cooperativa Som Energia té com a objectiu canviar el sistema energètic a l'Estat espanyol

Som Energia, amb seu al Parc Científic i Tecnològic de la UdG, ja té més de 3.000 socis, i aquest any ha destinat una inversió de 3,5 milions en diferents projectes, entre els quals hi ha una planta de biogàs al Pla d'Urgell i tres teulades solars al municipi de Riudarenes.

MÒNICA CABRUJA > TEXT

Som Energia és una de les cooperatives catalanes en creixement constant. Gijsbert Huijink, que era professor d'economia a la Universitat de Girona, va tenir la idea de promoure una cooperativa energètica en un moment en el qual pràcticament no existien a l'Estat espanyol, tot i que en altres països europeus ja feia dècades que s'havien posat en marxa. L'holandès Huijink va buscar iniciatives d'inversió per incorporar a casa seva l'energia renovable, i un grup dels seus alumnes va fer un pla d'empresa per impulsar una cooperativa per mitjà d'un model participatiu. El desembre de 2010 va néixer Som Energia, amb la finalitat de generar un model social i que les energies renovables siguin la base del servei energètic. Inicialment aquesta cooperativa, amb seu al Parc Científic i Tecnològic de la UdG, era comercialitzadora, però actualment ja és productora. La iniciativa es va tirar endavant amb uns 300 socis, i quan es va arribar al miler ca-

dascun d'ells va fer una aportació de 100 euros, com a acte de suport per impulsar la iniciativa. Ara ja suma més de 3.000 socis, amb un creixement d'uns 200 de nous cada mes. Som Energia té nuclis a Navarra, Mallorca, Madrid i Aragó, on hi ha grups de persones que de manera voluntària ajuden a impulsar la cooperativa i la difusió de les seves actuacions. L'objectiu és canviar el sistema energètic fent una aposta decidida per les energies renovables, destaca el president del consell rector, Marc Roselló. Segons assegura, fer el canvi cap a l'energia verda «no suposa un encariment en la factura». La cooperativa té tres treballadors i un gran nombre de voluntaris que li donen suport, entre els quals s'inclou l'impulsor, Gijsbert Huijink.

Aquesta cooperativa es troba actualment en plena etapa de desenvolupament. Marc Roselló i Gijsbert Huijink, vicepresident de la junta, lluiten diàriament per tirar endavant aquest projecte, en el qual cada cop hi ha més persones involucrades.

Gijsbert Huijink, que era professor d'economia a la Universitat de Girona, va tenir la idea de promoure una cooperativa energètica

SOM ENERGIA

>> El premi d'aquest any a Som Energia, i membres de la cooperativa, en una trobada.

L'objectiu de Som Energia, cooperativa per a la producció i consum d'energies renovables, és que els projectes que impulsa generin tanta energia com la que consumeixin els seus socis.

Som Energia ha destinat aquest any una inversió de 3,5 milions d'euros en projectes d'energia renovable. Entre els projectes que està impulsant destaca el d'una planta de biogàs en una granja de purins de Torregrossa (Pla d'Urgell), que serà la primera

planta de propietat ciutadana de l'Estat espanyol. La planta, en la qual s'ha destinat una inversió de 2,2 milions d'euros, està pensada per tenir una producció anual de 3.800 MW/h, que és l'equivalent al consum mitjà de 1.100 famílies

a l'any. Aquesta projecte compta, a més, amb una subvenció de l'ICAEN de 200.000

euros. Aquesta planta tractarà un total de 18.652 t/any de purí procedent de la granja i 8.300 t/any de residus orgànics procedents de la indústria alimentària i subministrats per un gestor autoritzat. Més de 3.000 persones són actualment sòcies de Som Energia.

La cooperativa gironina d'energies renovables també ha tirat endavant diferents projectes fotovoltaics, entre els quals hi ha tres teulades solars de 58 kW a Riudarenes, en col·laboració amb l'empresa gironina Mateu Nierga. Es tracta de teulades instal·lades en edificis municipals: al camp de futbol, en una nau de la brigada municipal i en un centre de recuperació de residus. A Riudarenes, els projectes suposen una inversió de 197.000 euros, i la producció de 86.000 kW/h per any representa el consum mitjà de 25 famílies en aquest mateix període. La resta de projectes fotovoltaics són també a Lleida —una instal·lació fotovoltaica amb una producció anual prevista de 140 MW/h, equivalent a un consum elèctric mitjà de 40 famílies— i a Manlleu, amb dues cobertes fotovoltaïques també sobre equipaments municipals de 100 kW i 90 kW, en col·laboració amb l'empresa TFM; i un projecte de coberta sobre un equipament municipal a Torrefarrera, de 100 kW.

SOM ENERGIA

L'objectiu és canviar el sistema energètic fent una aposta decidida per les energies renovables

SOM ENERGIA

El finançament dels socis

El finançament dels projectes es porta a terme per mitjà dels socis, i l'objectiu és poder cobrir la totalitat de la seva demanda amb projectes propietat de la cooperativa. Cada soci hauria d'invertir entre 2.000 i 5.000 euros perquè s'arribés a produir el consum mitjà d'una família (3.500 kW/h). Es pot invertir a través d'una participació voluntària al capital social (ja hi han optat 238 socis) que requereix una aportació d'entre 100 i 25.000 euros. Es preveuen uns interessos del 3,5 % fix i recuperar els diners amb tres mesos de preavís. També es pot invertir a través de títols participatius a deu anys. L'aportació va de 1.000 als 100.000 euros, i la liquidació dels títols es fa al final de deu anys, amb un interès del 5 % fix i un pagament anual dels interessos.

Iniciatives populars

La nostra societat és consumidora principalment de fonts energètiques de base mineral, i la situació a l'Estat espanyol de les energies renovables encara es troba en una fase força inicial. Els responsables de Som Energia destaquen que la majoria de projectes s'han dut a terme a gran escala i concentrats en poques empreses. «La popularització de les energies renovables sembla que passa per aplicar mesures de promoció local a petita

MÓNICA CABRERA

>> El pastís que es va fer en arribar als 3.000 socis.

escala. Si la gent visualitza i treu profit dels projectes d'energia renovables provocarà el sorgiment d'una nova consciència sostenible», afirmen els responsables de la cooperativa. També mantenen que un clar exemple és Alemanya. En moltes ciutats europees han sorgit iniciatives populars a petita escala de cooperatives de producció energètica. Moltes d'aquestes iniciatives han tingut una bona acceptació i algunes s'han convertit en organitzacions importants i modèliques, amb milers de socis.

Som Energia ha estat guardonada aquest 2012 per la Generalitat per la seva trajectòria a favor de la protecció ambien-

«Si la gent visualitza i treu profit dels projectes d'energia renovables provocarà el sorgiment d'una nova consciència sostenible»

SOM ENERGIA

>> *Membres de Som Energia, en una de les trobades.*

tal. Aquesta distinció forma part de la sisena edició del Premi Medi Ambient, convocat pel Departament de Territori i Sostenibilitat, i s'emmarca en la celebració de l'Any Internacional de l'Energia Sostenible per a Tothom. Aquesta commemoració ha estat proclamada per les Nacions Unides, amb l'objectiu de reconèixer la importància de l'accés sostenible a l'energia, l'eficiència energètica i l'energia renovable en l'àmbit local, nacional, regional i internacional.

Els objectius són ara créixer a tot l'Estat espanyol, bàsicament al voltant dels grups locals que divulguen la tasca de Som Energia, i crear espais de participació. Al voltant d'un 70 % de socis són de Catalunya i el 30 % de la resta de l'Estat, però aquest darrer percentatge es va incrementant. «Es vol crear un moviment social cada cop més ampli per canviar el model. Les alternatives, si es vol tenir electricitat, són seguir amb un model combustible, fòssil o nuclear, o apostar per les renovables. No perseguim el model de grans instal·lacions sinó d'una oferta eficient que permeti produir l'energia suficient per cobrir la demanda dels nostres socis», indica el president de la junta rectora de Som Energia.

Som Energia genera molts debats a les xarxes socials i moltes adhesions. Els voluntaris són els que es fan càrrec de l'impuls més important que rep la cooperativa. Marta Doncel n'és sòcia i voluntària des dels inicis. «Em sembla un projecte molt interessant per pagar la meua factura elèctrica i saber que dono suport a un projecte local i d'energies renovables», explica. Un amic que treballava en energies renovables la va informar de la iniciativa de Som Energia i va optar per apuntar-s'hi, primer com a sòcia i al cap d'un temps com a voluntària. «Vàrem enviar un correu electrònic demanant voluntaris i a mi m'interessa molt aquest projecte, de manera que vaig decidir dedicar-hi unes hores i cada cop m'hi vaig anar implicant més. Estic molt contenta i gràtament sorpresa del creixement que té la cooperativa», destaca. Marta Doncel considera que la gent que s'implica amb Som Energia veu molt clarament que no es tracta només d'una ideologia per canviar el sistema elèctric sinó que s'ofereixen eines pràctiques per portar a terme aquest canvi».

Mònica Cabruja és periodista.

Els objectius són ara créixer a tot l'Estat espanyol, bàsicament al voltant dels grups locals que divulguen la tasca de Som Energia, i crear espais de participació

Al servei de les persones

Suara ofereix atenció a sectors molt diversos, com la infància, joves i famílies, la tercera edat o col·lectius amb necessitats específiques

La cooperativa catalana Suara és una empresa de serveis amb una experiència acumulada de més de trenta anys que desenvolupa la seva activitat en els sectors educatiu, de serveis socials, sanitari, laboral i formatiu. El balanç del 2011 inclou 175 serveis gestionats i 23.323 persones ateses. A Suara hi treballen 1.742 persones, té més de 900 socis, i els seus serveis arriben a disset comarques catalanes. Els seus clients són, majoritàriament, les administracions públiques. La facturació de l'any passat va ser de 47 milions d'euros.

MÒNICA CABRUJA > TEXT
ARXIU SUARA > FOTOS

Tot està per fer i tot és possible». Els responsables de la cooperativa catalana Suara apliquen al peu de la lletra aquesta frase que Miquel Martí i Pol va deixar escrita en el poema «Ara mateix», i l'han convertida en el seu lema. L'objectiu bàsic d'aquesta cooperativa, amb seu central a Barcelona, és l'atenció a les persones i oferir els millors serveis per mitjà d'un model basat en una gestió democràtica i propera. La finalitat de la seva tasca és contribuir a la millora de la qualitat de vida de la població, amb una atenció des de la infància fins al final de la vida.

Suara, paraula que prové del català antic i que vol dir «ara mateix» o «ara fa poc», vol simbolitzar aquesta manera de treballar directa que es porta a terme des d'aquesta cooperativa, oferint el màxim suport als ciutadans.

Fusió de cooperatives

Suara cooperativa va néixer el juny de 2008 com a resultat de la fusió de les cooperatives Escaler (la Garrotxa), EAS i CTF Serveis Sociosanitaris (Barcelona). Es va crear després que els 224 socis provinents d'aquestes cooperatives aprovessin aquesta fusió. El president del consell rector de Suara, Miquel Moré, recorda que els representants de les tres cooperatives es van trobar a la seu del grup Clade a Barcelona i van optar per sumar els seus projectes, en un moment en què hi havia una gran atomització en l'oferta de serveis socials i d'atenció. «CTF estava centrada en atenció domiciliària i les altres dues donaven cobertura a territoris diferents. Es va creure que era molt important crear una cooperativa més potent i amb estructura més àmplia per poder oferir millors serveis i tenir una estructura molt més gran per poder atendre totes les demandes», indica Moré.

L'objectiu bàsic d'aquesta cooperativa és l'atenció a les persones i oferir els millors serveis per mitjà d'un model basat en una gestió democràtica i propera

>> Imatges dels diferents serveis que ofereix la cooperativa Suara.

La finalitat fonamental de Suara va ser oferir una atenció propera a través d'una gestió democràtica. Actualment es tracta de l'empresa de serveis d'atenció a les persones més gran que hi ha a Catalunya, amb una experiència acumulada de més de trenta anys pels seus socis fundadors. Desenvolupa la seva activitat en els sectors educatiu, de serveis socials, sanitari, laboral i formatiu. Ofereix serveis a la infància, als joves i a les famílies, a les persones amb risc d'exclusió social, a les persones amb necessitats específiques laborals o formatives, a la gent gran i a les persones amb discapacitat. Els seus clients són, majoritàriament, les administracions públiques: municipals, comarcals, diferents departaments de la Generalitat de Catalunya i altres administracions estatals i europees.

Serveis a disset comarques catalanes

El balanç del 2011 és de 175 serveis gestionats i 23.323 persones ateses. A Suara hi treballen 1.742 persones, té més de 900 socis i els seus serveis arriben a disset comarques catalanes: Alt Empordà, Bages, Baix Empordà, Baix Llobregat, Barcelona, Cerdanya, Garraf, Garrotxa, Gironès, Maresme, Montsià, Osona, Pla de l'Estany, Segrià, Selva, Vallès Occidental i Vallès Oriental. La facturació del 2011 va ser de 47 milions d'euros, i els fons propis, de més de nou milions.

Les principals activitats de Suara són l'atenció a la infància, als joves i a les famílies, a més de l'atenció domiciliària. Actualment aquesta cooperativa gestiona més d'un centenar de centres. Durant l'any 2011 es va atorgar un certificat ISO a dues ofertes de Suara, que són les residències assistides per a la gent gran i les escoles d'adults.

Aquestes se sumen als altres set serveis certificats que hi havia en començar l'exercici: el d'atenció domiciliària, centres residencials d'acció educativa, escoles bressol, centres de dia per a gent gran, servei de promoció per a l'ocupació, serveis residencials per a persones sense llar i centres oberts per a infants i joves.

A les comarques gironines, Suara gestiona un gran nombre de serveis. Hi ha petits municipis que disposen del servei local d'orientació familiar, adreçat a orientar la família sobre l'educació dels fills. Es tracta d'un servei de la Diputació de Girona, en col·laboració amb ajuntaments, gestionat per aquesta cooperativa. A la ciutat de Girona hi ha un servei d'atenció domiciliària de l'Ajuntament, gestionat

Actualment es tracta de l'empresa de serveis d'atenció a les persones més gran que hi ha a Catalunya

també per Suara, i vuit centres oberts d'infants i joves darrere dels quals hi ha, igualment, el treball d'aquesta cooperativa. També gestiona diferents centres residencials d'atenció a la infància, que depenen bàsicament de consells comarcals. A les comarques gironines, Suara té oficines a Salt, i a Montagut i Oix.

El president del consell rector de Suara manté que els usuaris perceben que al darrere de l'atenció que reben hi ha una cooperativa de treball. «En una cooperativa hi ha un ideari i una carta de presentació. Més del 50 % dels nostres treballadors són també socis, i encara que no ho siguin participen en els grups de treball i en la gestió de l'empresa. No són només llocs de feina sinó projectes de feina. L'usuari s'adona que els serveis els ofereixen persones amb una forta implicació», manté.

En relació amb el context econòmic difícil, Moré afirma que Suara el pateix com qualsevol altra empresa. «En els concursos, en general, als quals es presenta la cooperativa per a la gestió de serveis se solen demanar els mateixos serveis per preus més baixos», explica Moré. El servei socialitzat i la implicació són ingredients bàsics perquè es mantingui el mateix nivell de qualitat. Pel que fa als projectes, en tenen uns quants sobre la taula. «No n'hi ha cap d'estrella, tots són importants. Actualment mirem cap a Espanya i també cap a Europa per ampliar mercat», informa Moré.

Aquesta empresa d'economia social defensa el seu compromís amb l'educació, cura i atenció de les persones.

Suara és membre de Grup Clade, el primer grup cooperatiu català multiseccional, que està format per onze empreses d'economia social: Suara Cooperativa, Abacus Cooperativa, Cooperativa Plana de Vic, Escola Sant Gervasi, Fundació Blanquerna, Fundació Catalana de Cooperació, Grup Cultura 03, Grup Qualitat, IUCT, La Fageda i Lavola. Aquesta cooperativa s'ha sumat aquest 2012 als actes commemoratius de l'Any Internacional del Cooperativisme. Cinc persones sòcies —Xavier Socoró, Carme Bassols, Carme Laín, Noel López i Araceli Berche— expliquen en un vídeo, en el marc d'aquesta commemoració, la seva experiència dins del món cooperatiu. «El treball a la cooperativa té el valor afegit de ser un model de participació i una feina en igualtat de condicions», coincideixen a destacar.

Mònica Cabruja.

A les comarques gironines, Suara gestiona un gran nombre de serveis. Hi ha petits municipis que disposen del servei local d'orientació familiar

Petits aprenents d'empresari

La cooperativa d'alumnes Lluís Companys de l'escola el Petit Plançó d'Olot és considerada una de les més modèliques de Catalunya

Els alumnes de 1r a 4t d'ESO de l'escola el Petit Plançó d'Olot fa uns quants anys que posen en pràctica els valors del cooperativisme. La seva experiència ha portat ara la Federació de Cooperatives d'Ensenyament de Catalunya a elaborar una guia didàctica per tal que altres centres en prenguin nota i també l'apliquin. Ser més participatius, més responsables i més crítics són els valors que els pretenen inculcar els mestres que hi ha al darrere.

>> Treballs fets per alumnes de la cooperativa d'alumnes Lluís Companys de l'escola el Petit Plançó d'Olot

LLUÏSA FUENTES > TEXT I FOTOS

A primer cop d'ull, el Petit Plançó, situada al costat del convent dels caputxins d'Olot, en ple centre de la ciutat, sembla una escola normal. Però no ho és. És una escola atípica. Aquí, els alumnes, a banda d'anar a classe i estudiar, també són cooperativistes. Això vol dir que han passat a ser protagonistes actius de la vida del centre i, de retruc, s'apropen al món de l'empresa. No només pensen i s'ocupen d'organitzar les activitats lúdiques i culturals sinó que també tenen cura de les petites feines de manteniment de l'escola, de la biblioteca, dels llibres, del material escolar i del servei de bar. I, a canvi, reben uns diners. «No ho fem per estalviar-nos haver de pagar una empresa que se n'encarregui», afirma Pilar Dorca, mestra de l'escola i una de les persones que coordina la cooperativa d'alumnes. I és que

aquestes feines, si no les fessin els estudiants, les haurien de fer els professors. La Pilar no amaga una certa expressió d'orgull al rostre quan parla de la cooperativa d'alumnes, igual que una mare mostra satisfeta les bones notes del seu fill. Aquesta mestra, que porta uns quants anys en l'ofici d'ensenyar, sap que és important inculcar als alumnes valors democràtics, de responsabilitat, de solidaritat i d'esforç, però a vegades no és fàcil, i una de les maneres que han trobat en aquesta escola és fer-ho a través de la cooperativa.

Visitem el Petit Plançó un dia de finals de juny. No se sent xivarri de nens perquè els alumnes ja han acabat el curs, però la bata blanca que du la Pilar delata que ha estat enllestint les últimes coses per deixar-ho tot a punt per al setembre. És una escola com les d'abans, acollidora, situada en un edifici antic però ben conservat. Les seves aules, que

Escola Petit Plançó

Aquí, els alumnes també són cooperativistes. Això vol dir que han passat a ser protagonistes actius de la vida del centre

aquest dia estan buides, han acollit aquest curs 400 alumnes d'infantil, primària i secundària. És una escola concertada per la Generalitat, d'una sola línia, que es va crear a finals dels anys seixanta vencent les complicacions del franquisme. Va ser llavors quan un grup de persones va decidir apostar per una escola catalana i integrada dins del moviment escolar anomenat «Escola activa». Uns anys més tard, els mestres que defensaven una alternativa pedagògica centrada en l'avenç constant en el camp de la investigació i la renovació van constituir la cooperativa Bassegoda SCCL. El centre ja havia aconseguit el seu tret identificador, l'element que la feia diferent a la resta, però els docents volien anar més enllà. Per això van pensar que si ells funcionaven d'aquesta manera tan singular, per què no deixar que els alumnes participessin i es beneficiessin d'aquest projecte, del qual estaven convençuts que tants avantatges comportava? Va ser així com va néixer la cooperativa d'alumnes Lluís Companys, i d'això ja fa 20 anys. Aquella aposta ha esdevingut una inversió de futur i ha convertit aquest model en marca de qualitat i amb ampli reconeixement dins l'àmbit educatiu.

Amb tres euros són socis de la cooperativa

Els alumnes només han de pagar tres euros per ser socis de la cooperativa. «No hi obliguem ningú, tots ho són voluntàriament», explica Irma Gelis, la presidenta de la cooperativa de mestres Bassegoda SCCL. Quan arriben a 1r d'ESO se'ls proposa formar-ne part, i molts repeteixen. El curs passat, 128 alumnes eren socis de la cooperativa. Els mestres van pensar que, si els alumnes participaven en el dia a dia de l'escola, se la sentirien més seva i el centre seria més actiu. La prova que no es van equivocar és que el projecte s'ha anat consolidant. «Vam anar delegant cada vegada més tasques, i ells han anat agafant més responsabilitats», assegura Dorca.

«Aprenen a ser responsables de tot, a banda de la seva part individual», comenta Dorca. La cooperativa funciona com qual-sevol altra.

Benjamin Franklin afirmava: «Digues-m'ho i ho oblidaré, ensenya-m'ho i ho recordaré, involucra-m'hi i ho aprendré». La frase del científic és precisament la màxima de l'escola. «Tot i que la idea va dirigida a uns

>> Pista de bàsquet de l'escola el Petit Plançó.

quants alumnes, tota la comunitat educativa se'n beneficia», assenyala Gelis.

Es tracta que les diferents activitats que s'organitzen al centre es facin a iniciativa dels alumnes de la cooperativa. Els mestres no hi intervenen. Es mantenen en segon terme per supervisar i coordinar, des de les activitats de caire cultural i recreatiu fins a la compra o promoció de llibres i de tot tipus de material escolar. Els estudiants s'organitzen per torns. Així, els de 1r d'ESO s'encarreguen del manteniment del centre; els de 2n, de la biblioteca; els de 3r, d'una botiga amb material per a l'escola; i els de 4t, del bar. Tots els beneficis que genera l'activitat de la cooperativa es destinen al viatge a Itàlia que es fa cada final de curs. L'òrgan de gestió està format per un consell rector (un president, un secretari i un tresorer) i tres vocals, i tots els càrrecs es voten democràticament cada tres mesos.

«La cooperativa no és un simulacre, és real. Les accions que porten a terme els alumnes tenen conseqüències», afirma Dorca. «Aprenen a portar els seus comptes, a saber quins ingressos tenen i quines despeses, a portar els comptes del banc, i a entendre un extracte bancari. Es guanya en democràcia. També han de tenir relació amb uns clients, que són ells mateixos, saber què volen aquests clients i aleshores

És una escola concertada per la Generalitat d'una sola línia, que es va crear a finals dels anys seixanta vencent les complicacions del franquisme

>> A dalt: tutors dels alumnes d'ESO de l'escola El Petit Plançó; a baix: una aula del centre.

entendre's amb uns proveïdors per tal de satisfer la demanda», afegeix.

La cooperativa pren un major sentit en temps de crisi com els actuals. Els alumnes cooperativistes tenen clar que, perquè les coses funcionin i per tirar endavant,

cal la implicació de tots. Ells se senten satisfets perquè veuen que les seves idees no queden en un calaix tancat sinó que es porten a la pràctica i es fan realitat. Aprenen a negociar amb la gent i a engrescar-la perquè compri. És un treball en equip, asseguren els mestres, on tothom té el mateix pes i hi aporta un valor diferent. Hi aporta el millor que té.

«Per a mi, el sentit de l'educació va molt més enllà del "ba, be, bi, bo, bu". És despertar un sentit crític relacionat amb el teu entorn social, polític i econòmic», diu un exalumne.

De tant en tant cal plantejar-se si s'han de canviar alguns aspectes del funcionament de la cooperativa, explica Dorca. De cara al proper curs, per exemple, volen introduir algunes modificacions en el servei de manteniment, i també proposaran obrir un debat sobre què es pot vendre i què no es pot vendre al bar.

Molts exalumnes són socis d'una cooperativa

L'experiència del Petit Plançó no s'acaba quan els alumnes finalitzen el 4t d'ESO. Molts estudiants continuen després aplicant els valors que han rebut mentre estaven al centre, aprenent a fer d'empresaris.

Fa poc es va fer una enquesta entre exalumnes de l'escola on se'ls preguntava si el seu pas per la cooperativa els havia influït positivament. Ells majoritàriament van respondre que sí, i en concret van dir que els havia servit per aprendre a ser més responsables, a tenir un esperit democràtic més elevat, a ser tolerants i més autònoms. A més, molts dels enquestats van dir que un cop fora de l'escola s'havien fet socis d'una cooperativa.

Guia didàctica per exportar l'experiència del Petit Plançó

La cooperativa Lluís Companys és considerada una de les més modèliques de Catalunya i, per tant, un exemple exportable arreu del país. Fins al punt que la Federació de Cooperatives d'Ensenyament de Catalunya ha elaborat, amb el suport econòmic de la Direcció General d'Economia Cooperativa i Creació d'Empreses, una guia didàctica per tal de difondre l'experiència tan singular i poc coneguda del Petit Plançó, i perquè es reproduïxi, en vista dels bons resultats.

«En un moment en què s'intenten cercar propostes educatives que donin contingut a l'assignatura d'educació per a la ciutadania, considerem que aquesta experiència aporta valors de solidaritat, tolerància i coresponsabilitat, amb una posada en pràctica que involucra directament els alumnes», afirma Irma Gelis. Des de la Federació consideren important que a les escoles s'ensenyin els valors de la participació i la democràcia en la presa de decisions aplicats al món econòmic i empresarial, sobretot en un moment de crisi com l'actual, en què la cooperació es fa imprescindible en tots els àmbits.

Escoles d'Andalusia han viatjat fins a Olot, interessades en el model del Petit Plançó, basat en la pedagogia dels valors.

Lluïsa Fuentes
és periodista.

Els mestres van pensar que, si els alumnes participaven en el dia a dia de l'escola, se la sentirien més seva i el centre seria més actiu

LLUÏSA FUENTES

>> *Antoni Mas, fundador de Músics de Girona (a l'esquerra), i Josep Reig (a la dreta), president de la cooperativa.*

Música de cooperativa

La cooperativa de serveis Músics de Girona, pionera en el seu ram, aplega 3.900 socis

L'entitat es constitueix per resoldre les irregularitats en la contractació dels bolos dels músics, ja que no tenien un marc legal on acollir-se. Ara els seus responsables volen reivindicar la reforma del règim especial dels artistes per fer més senzills els tràmits burocràtics.

LLUÏSA FUENTES > TEXT

El món dels artistes és un gran desconegut, fins i tot per a l'Administració», sentència Antoni Mas, el fundador de la cooperativa Músics de Girona SCCL,

que va néixer l'any 1996 per intentar posar fi a una situació que deixava aquests professionals en un estat de desprotecció total. Era una situació que en aquell moment calia resoldre amb urgència ja que acabava d'entrar en vigor la nova normativa que regulava el sector, i que passava a considerar el músic un treballador per compte aliè. Es tractava d'eliminar les irregularitats que s'estaven produint —moltes vegades per part dels ajuntaments— a l'hora de contractar un músic, ja que aquests cobraven en negre i això els desproveïa de qualsevol dret laboral.

Quan els contractes eren fixos o de llarga durada no hi havia problemes, però quan es tractava d'actuacions esporàdiques, sovint d'una nit (els *bolos*), la cosa es complicava. Ningú no es veia amb cor d'enfrontar-se al munt de paperassa que s'havia de fer, i la normativa no es complia.

Els organitzadors dels espectacles musicals, fins i tot els ajuntaments, se saltaven sistemàticament les seves obligacions

de donar-los d'alta a la Seguretat Social i de practicar la retenció corresponent de l'IRPE, i els músics quedaven desprotegits. Mas recorda que van haver de batallar molt amb l'Administració perquè possessin fil a l'agulla per tal de remeiar aquesta situació. I al final els van donar el vistiplau a la cooperativa perquè no s'havia trobat cap altra solució millor. «Ens ha costat molt de temps i esforç arribar on som, i encara ens queda camí per recórrer», conclou.

Els músics-socis no s'han de preocupar de cap tasca administrativa. La cooperativa s'encarrega de gestionar tots els aspectes relacionats amb la seva contractació: els dóna d'alta a la Seguretat Social quan són contractats per l'organització d'un espectacle, i també emet la factura que els correspon per l'actuació. La cooperativa cotitza a la Seguretat Social, practica la retenció a compte de l'IRPE i, un cop ha cobrat, fa els pagaments als músics. D'aquesta manera, la part contractant disposa d'una factura que la cobreix davant de possibles respon-

Quan es tractava d'actuacions esporàdiques, sovint d'una nit, ningú no es veia amb cor d'enfrontar-se al munt de paperassa que s'havia de fer

MÚSICS DE GIRONA

>> Orquestra Montgrins (a dalt) i Maravella (a baix).

sabilitats laborals i fiscals, i el músic pot estar tranquil perquè està dins la legalitat i compleix les seves obligacions en matèria fiscal. Al final de cada exercici, la cooperativa emet un certificat d'ingressos per a cadascun dels seus socis, amb vista a la declaració de la renda.

Dignificar la professió

Músics de Girona no només es va crear per facilitar la feina als ajuntaments —o més aviat per fer la feina que han de fer els ajuntaments i organitzadors d'espectacles i actes musicals— sinó també per dignificar la professió. És d'això precisament del que més orgullós se sent Mas, director de cobla i compositor de sardanes, que compta amb una dilatada trajectòria a les seves espatlles i ara gaudeix de la jubilació. «Als músics se'ns considerava i encara se'ns considera uns bohemis, i fins i tot a nosaltres ens costa reconèixer que estem fent una feina. Encara ara n'hi ha molts que en lloc de dir "anem a treballar" diuen "anem a tocar". Havíem de trencar amb això, i l'única manera era a través d'una cooperativa que posés una mica d'ordre a tot aquest desgavell». Ell és la persona que més avenços ha aconseguit en el teixit associatiu de la professió. Va ser l'impulsor del sindicat de Músics de Girona i creador del Grup de Gestió Musicat. També

MÚSICS DE GIRONA

ha estat president de la Unió de Músics de Catalunya. Ara Mas, director d'importantes orquestres com Marina i Maravella i autor de l'himne del RCD Espanyol, es dedica a difondre arreu d'Espanya la tasca que ha estat fent per a la normalització laboral de la professió de músic. En un recent escrit de comiat va reconèixer sentir-se en deute ja que, liderant aquesta croada, havia obtingut uns «coneixements i un reconeixement social que no hauria tingut en unes altres circumstàncies». Actualment Mas forma part de la junta directiva de Músics de Girona.

Mas insisteix que tots els músics en actiu són professionals «de molta o poca dedicació, però tots són professionals». Una afirmació que comparteix Josep Reig, president de la cooperativa de Músics de Girona i de Musicat. Opina que el debat obert en el sector sobre qui és professional i qui és amateur no té cap sentit. Creu que les hores que un músic dediqui a tocar o les quantitats que cobri per la feina que fa no haurien de definir on s'ha de marcar la línia.

Tot i que la cooperativa està al servei dels professionals de la música, no inclouen entre els seus socis els grups corals. No obstant això, alguns d'aquests col·lectius s'han adreçat a l'entitat per demanar assessorament. «Aquestes formacions acostumen a actuar sense cobrar però a vegades els demanen una factura i no saben com fer-ho», explica Mas.

Fins i tot és la Seguretat Social la que moltes vegades envia a la cooperativa els músics que els demanen informació sobre la seva contractació laboral. L'entitat atén una mitjana de 15.000 consultes al mes.

15 milions de facturació

3.900 socis, 15 milions d'euros de facturació i 75.000 actes a la Seguretat Social són els números amb què la cooperativa va tancar l'exercici passat. És un model de gestió que ha esdevingut referència a tot l'Estat en aquest sector. Músics de Girona no rep cap aportació de diner públic i només compta amb recursos propis, un fet del qual se senten satisfets els seus responsables. L'únic que els va pagar la Generalitat és la web, diuen. Els socis han de pagar una quota anual de 65 euros i, a canvi dels serveis que els ofereix, la cooperativa es queda, depenent dels casos, entre un 1,5 i un 2 % de la facturació

La cooperativa s'encarrega de gestionar tots els aspectes relacionats amb la seva contractació

que generen. Hi treballen nou persones, en l'immoble que tenen de propietat, i que està situat davant del Palau de Fires de Girona.

Entre els socis hi ha artistes reconeguts com Toti Soler i professionals que acompanyen músics de primer nivell. I entre les 485 formacions musicals que aplega l'entitat hi ha l'orquestra Maravella, la Principal de la Bisbal, la Selvatana i la Salseta. La majoria dels socis són de Barcelona, i n'hi ha uns 500 de fora de Catalunya. La cooperativa disposa d'una borsa de treball per canalitzar les ofertes i les demandes a la qual es pot accedir sense necessitat de ser soci.

Poca feina, però cobren

Els músics no s'escapen de patir les conseqüències de la crisi. La situació aquest estiu no és tan dolenta com la de la temporada passada, explica Josep Reig. L'any passat aquests professionals van arribar a acumular nombroses factures sense cobrar, en vista de l'estat en què van quedar les arques municipals, amb els comptes dels ajuntaments en caiguda lliure. Amb el decret que va aprovar el Govern per pal·liar el problema dels impagaments a proveïdors, i que va representar una injecció econòmica als consistoris, «vam fer net», diu. «Ara, igualment, es treballa poc, però almenys es cobra», afegeix Reig. Antoni Mas diu que el sector va començar a quedar tocat molt abans de la crisi a partir del moment que molts ajuntaments van decidir que els actes de les festes majors dels seus municipis fossin gratuïts. «Ho van fer pensant que d'aquesta manera augmentaria el públic, i s'ha demostrat que això no ha estat així».

Reclamar la reforma del règim especial d'artistes

La cooperativa ha anat creixent fins aplegar músics de tot Espanya. També han exportat arreu del país el seu model, l'anomenat model català. La idea era constituir-ne una representació a cada comunitat, però de moment només se n'ha creat una de semblant a Madrid.

No obstant això, Reig assegura que «encara hem de treballar molt per arribar a normalitzar i regular la nostra feina». En aquest sentit anuncia que estan treballant per crear una federació que agrupi totes les cooperatives, amb un objectiu molt clar:

reclamar la reforma del règim especial dels artistes, que permetés que la contractació dels músics fos més senzilla. De fet, aquesta és una vella reivindicació del col·lectiu que ara Reig i Mas s'han proposat tirar endavant. Estan treballant en l'elaboració dels estatuts de la Federació. «No esperem que l'Administració ens resolgui res. En tot cas hem de procurar que no ens creï nous problemes», sentència Reig.

La cooperativa Músics de Girona també organitza xerrades entre els tècnics dels ajuntaments per explicar-los la seva feina.

Més controls

La cooperativa ha detectat que darrerament han augmentat els controls per part de la Seguretat Social sobre les actuacions musicals en directe. Inspectors de l'organisme es presenten als espectacles per comprovar que els músics tenen la documentació acreditativa que treballen legalment, i si no és així aixequen acta. Els tècnics dels ajuntaments es queixen que els inspectors els estan molt a sobre, sobretot a les comarques de Girona. Reig creu que aquesta major pressió aquí es deu a la feina que s'està fent des de la cooperativa i que ha generat un gran nombre d'altres a la Seguretat Social que no es donava anys enrere.

Lluïsa Fuentes.

MÚSICS DE GIRONA

>> La Principal de la Bisbal.

>> Socis de Músics de Girona durant una assemblea.

MÚSICS DE GIRONA

3.900 socis, 15 milions d'euros de facturació i 75.000 actes a la Seguretat Social són els números amb què la cooperativa va tancar l'exercici passat

LLUÏSA FUENTES

>> Martí Sabrià, gerent de Costa Brava Verd Hotels.

Allotjament de qualitat i a un preu competitiu

Costa Brava Verd Hotels SCCL ha estat guardonada amb el premi a la millor cooperativa

Amb 45 socis propietaris, la cooperativa aplega 85 hotels de la Costa Brava i el Pirineu. És una experiència singular en un sector estratègic com és el turisme, que aposta per una oferta d'allotjament en un ambient familiar i amb un servei de qualitat.

LLUÏSA FUENTES > TEXT

Fer un país vol dir satisfer una sensibilitat, aspirar que la gent s'hi trobi bé». Aquesta frase de Josep Pla es pot llegir a l'entrada de la finca que serveix de seu social a la cooperativa Costa Brava Verd Hotels SCCL, una finca de 1.800 metres quadrats que està situada a la carretera de Girona a Palamós, al terme municipal de Vall-llobrega, en un entorn natural, com no podia ser d'una altra manera. I perquè la gent s'hi trobi bé cal mantenir, malgrat la crisi, els estàndards de qualitat amb els quals els empresaris hotelers d'aquesta zona han aconseguit que se'ls identifiqui després d'anys de treball i esforços. Això ho tenen clar tots els socis de la cooperativa, i sobretot el seu gerent, Martí Sabrià.

45 socis propietaris

Costa Brava Verd Hotels SCCL està integrada per 45 socis propietaris d'hotels de les comarques de Girona de diferents categories. Presidida actualment per Josep Maria

de Vehí, la cooperativa va néixer l'any 2000 a partir de la fusió de dues cadenes hoteleres que es van crear als anys noranta: Costa Brava Centre Hotels, que compta amb 30 hotels del litoral de Girona, i Blau Verd Hotels, amb 15 establiments situats a les comarques d'interior i al Pirineu de Girona. A hores d'ara aquestes dues marques es mantenen. En total, quasi 5.000 llits i una distribució territorial que cobreix pràcticament la totalitat de les comarques de Girona, des de la Costa Brava al Pirineu. «Volíem que cada soci fos un vot i que tots tinguessin el mateix pes a l'hora de prendre una decisió, i que no hi hagués diferències en funció de la categoria», explica el seu gerent. A més, la cooperativa integra els 40 hotels de la marca Petits Grans Hotels de Catalunya, creada el 2003 per completar l'oferta existent. Aquests establiments, amb un màxim de 12 habitacions, estan situats fora dels grans nuclis urbans, en petits pobles o a prop d'entorns naturals, de caràcter i ambient familiar, i sovint en municipis d'alt interès turístic.

Costa Brava Verd Hotels SCCL està integrada per 45 socis propietaris d'hotels de diferents categories de les comarques de Girona

ELS CAÇADORS

Junts fan pinya

No fa pas tants anys que els hotelers es miraven de reüll entre ells i es feien la competència. Cadascú amb les armes que tenia lluitava per intentar fer-se un lloc en un mercat cada vegada més globalitzat. Uns amb més sort, d'altres amb menys, però en tot cas era una manera de fer que els portava a destinar molts recursos i que els impedia anar avançant amb la rapidesa i l'eficàcia amb què evolucionava el sector. Anar cadascú pel seu compte feia més difícil fer-se visible al mercat. «Això era absurd», diu Sabrià. «Necessitàvem unir esforços i una eina que ens ajudés a crear una marca de territori. És així com es va gestar la idea de crear una cooperativa que donés uns serveis especialitzats, en l'àmbit fiscal, de gestió, laboral... però que alhora treballés per posicionar-nos». I de ben segur que ho han aconseguit. Els hotels del grup es caracteritzen per ser uns establiments amb un ambient familiar, de qualitat en el servei, per tenir una excel·lent oferta gastronòmica i per estar ubicats en uns entorns altament atrac-

tius. L'entitat assumeix les feines de comercialització dels establiments en mercats nacionals i internacionals. També han aconseguit ser líders en venda de productes de l'anomenat turisme actiu —és a dir, alternatiu al sol i platja— com el senderisme, el cicloturisme, la gastronomia, la cultura o l'esquí... «L'Empordà sense maletes», «A peu pel Ripollès», «L'Empordà en bicicleta» o «El Triangle Dalinià» són alguns dels productes que ofereixen.

El fet d'estar dins la cooperativa i funcionar a l'uníson els ha ajudat a capejar millor situacions complexes com l'actual, ja que els permet mantenir una oferta d'allotjaments de qualitat i a uns preus competitius. Poden fer contractes com a grup amb els proveïdors, i això fa que puguin beneficiar-se d'importants descomptes. També poden accedir a programes informàtics fets a mida per agilitzar i facilitar les reserves que tots sols no tindrien, i poden accedir a la formació que ofereix l'entitat als seus empleats. «Si no estiguéssim units això seria inviable», afirma Jesús Pont, director de l'hotel Cal Sastre de Santa Pau, un

>> *Els Caçadors, de Ribes de Freser.*

Són uns establiments amb un ambient familiar, de qualitat en el servei, amb una excel·lent oferta gastronòmica i estan ubicats en uns entorns atractius

COSTA BRAVA VERD HOTELS

també al fet que l'organització ha deixat en molts casos de fer d'intermediari, ja que cada vegada són més els establiments que fan directament ells la venda electrònica.

Un mercat trasbalsat per la crisi i l'excés d'oferta ha propiciat una cursa de preus a la baixa que els hotels familiars de les comarques de Girona no podran resistir si la situació es perllonga en el temps i si no fan un esforç per adaptar-se al nou escenari, segons recull l'última memòria del grup. Tenen clar que el model anterior no tornarà.

Menys personal però la mateixa qualitat

La crisi està asfixiant el sector, considerat estratègic per a l'economia de les comarques de Girona, i moltes empreses han optat per reduir personal, però «no podem baixar el llistó perquè perdríem la nostra essència», diu el gerent de Costa Brava Verd Hotels SCCL.

Sabrià diu que han de ser realistes: l'hostaleria i la restauració no són una despesa bàsica, i quan van mal dades és el primer que retallen les famílies. Creu que la pujada de l'IVA també els passarà factura. Amb aquest panorama els hotelers no veuen la llum al final del túnel.

Sabrià és potser una de les persones que més entén de turisme a la Costa Brava. S'ha passat tota la vida ideant nous projectes turístics per projectar-la arreu del territori nacional i en l'àmbit internacional. I va ser un dels que més va batallar per aconseguir turisme fora de temporada, de manera que no es concentrés només en els mesos

dels que integra la cooperativa. També és la manera que hotels rurals i petits com aquest —té 11 habitacions— puguin formar part de paquets turístics que s'ofereixen als visitants, principalment anglesos i americans.

«Ens beneficiem de les sinergies del grup, ja que nosaltres no podem anar a fires i a congressos per estar al dia», diu Ramon Pau, director de l'hotel Els Caçadors, de Ribes de Freser.

Menys ingressos

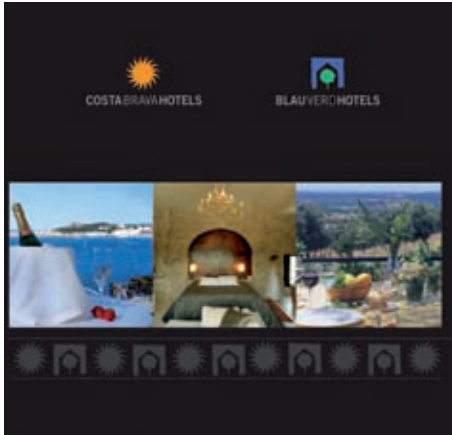
La cooperativa va tancar l'exercici del 2011 amb una caiguda del 16 per cent de les vendes respecte a l'any anterior, principalment a causa de la davallada de la demanda però

COSTA BRAVA VERD HOTELS

>> Dues imatges de l'assemblea de socis de Costa Brava Verd Hotels.

El fet d'estar dins la cooperativa i anar tots a l'uníson els ha ajudat a capejar millor situacions complexes com l'actual

d'estiu. «Ara portem dos anys que estem estancats i que no podem tirar endavant cap idea nova», es lamenta.

«Alguns hotelers em diuen que s'estan plantejant llençar la tovallola i tancar portes, i com els puc convèncer jo si ha arribat un moment que no només han deixat de guanyar diners sinó que a sobre n'han de posar?», es pregunta Sabrià, que assegura que ja no li queden arguments per rebatre els d'aquests propietaris que s'han passat la vida aixecant uns negocis i que estan a un pas d'abaixar persianes per la crisi galopant, i perquè els governs no els ho posen fàcil. Però, malgrat tot, és optimista i sap que tots plegats s'hauran d'arromangar per tirar endavant. Els hotels que formen part del grup són empreses familiars amb una mitjana de cinc o sis treballadors, i els edificis acostumen a ser de patrimoni propi i sovint habitatge habitual. Són entitats que saben adaptar-se. La prova és —diu Sabrià— que molts propietaris han hagut de deixar de fer gestió i servir a la sala o tornar als fogons. «No podem fer reunions amb els propietaris dels petits hotels perquè gairebé no tenen cap dia de festa i no trobem el moment», afirma. Això ho saben molt bé Jesús Pont i Ramon Pau, que tan aviat els trobes darrere el mostrador de la recepció com a la cuina, a la sala servint taules o visitant les últimes reformes que han efectuat al seu establiment. De fet és el que han fet sempre, però ara amb més intensitat perquè no tenen prou personal, «i el client ho agraeix», diuen. Són negocis que han passat de pares a fills, que conserven la visió romàntica de l'ofici i que, més que una empresa, «són una forma de vida», asseguren.

Premi a la cooperativa de l'any 2010

Costa Brava Verd Hotels SCCL va rebre el 2010 el premi a la Cooperativa de l'any, que atorga la Federació de cooperatives de serveis i de cooperatives de transportistes de Catalunya, Servicoop, per la seva tasca empresarial i el seu model de gestió. Un model de gestió que Sabrià no es cansa d'explicar arreu d'Espanya. Al nord del país hi ha experiències similars però que no quallen —explica— perquè són iniciatives que sorgeixen del Govern i no dels empresaris, com aquí. El gerent de Costa Brava Verd Hotels SCCL considera una bona idea declarar l'Any Internacional de les Cooperatives perquè pot servir per donar a conèixer el món del cooperativisme.

Aula gastronòmica

La cooperativa comparteix instal·lacions amb l'Aula gastronòmica de l'Empordà, que va posar en marxa la Unió d'Empresaris d'Hostaleria de la Costa Brava Centre, una associació que aplega hotels, restaurants i bars de la comarca del Baix Empordà. I els hotels integrats a la cooperativa es poden beneficiar enviant-hi el seu personal per formar-lo. Aquesta aula funcionava a ple rendiment abans de la crisi, quan el sector s'havia de nodrir de mà d'obra estrangera perquè no trobava professionals al país.

Lluïsa Fuentes.

>> Seu de Costa Brava Verd Hotels, a Vall-llobrega.

LLUISA FUENTES

«No podem fer reunions amb els propietaris dels petits hotels perquè gairebé no tenen cap dia de festa i no trobem el moment»